

Zapojení podniků do mezinárodních ekonomických aktivit

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

FIU/MFM

Ing. Jana Šimáková, Ph.D.

Katedra financí a účetnictví

Důvody zapojení MNC do mezinárodního podnikání

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Teorie komparativních výhod
- Teorie nedokonalých trhů
- Teorie výrobního cyklu

=> Specializace zemí při produkci může vést ke zvýšení efektivnosti ve výrobě.

- Některé země mají technologické výhody
  - Nízké výrobní náklady, či náklady na pracovní kapitál.
  - Protože tyto náklady nemůžou být jednoduše transportovány, země mají tendenci specializovat se na produkci s relativní efektivností.

=> podniky čelí podmínkám nedokonalých trhů, kde jsou určité výrobní faktory zcela nebo částečně imobilní a jejich případný transfer je spojen s dodatečnými náklady.

- V praxi se také mohou vyskytnout restriktce při převodu kapitálu mezi zeměmi
  - Nedokonalé trhy poskytují podnikům pobídky k hledání zahraničních příležitostí pro využívání konkrétních zdrojů cizích zemí.

- ⇒ v průběhu výrobního cyklu je nutné monitorovat dodatečné příležitosti na zahraničních trzích.
- Úspěšnost zahraničního podnikání je pak dána využitím a budováním konkurenční výhody přes finanční přístup redukující náklady nebo přes zejména marketingový přístup generující silnou poptávku po produktech.

Podněty k mezinárodnímu podnikání

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- podněty lze rozdělit do dvou základních skupin
  - podněty výnosové a podněty nákladové
- hledání nových zdrojů
- hledání nových trhů
- mezinárodní diverzifikace vedoucí ke snížení rizika
- multinacionalita vedoucí ke zvýšení rentability
- úspory z rozsahu
- flexibilita
- efekt učení a získávání specifických aktiv

Formy zapojení MNC do mezinárodního podnikání

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

- mezinárodní obchod
- licence
- franšízy
- joint venture
- akvizice existujících ekonomických aktivit
- založení nové dceřiné společnosti

??? Které z forem zapojení do mezinárodních ekonomických aktivit jsou nejméně rizikové a naopak, které jsou nejvíce rizikové???

- poměrně konzervativní přístup
- prostřednictvím exportu
  - podnik rozšiřuje portfolio svých odběratelů
  - reexport - vývoz dovezených komodit
- prostřednictvím importu,
  - podnik získává dodávky vstupů nezbytné pro výrobu nedostupné v domácí zemi, nebo jsou v zahraničí dostupné s nižšími náklady.
- V porovnání s jinými formami zapojení do mezinárodního podnikání se jeví mezinárodní obchod jako nejméně rizikový přístup, protože podnik neumísťuje do zahraničí žádný kapitál.
  - Pokud podnik čelí poklesu výnosnosti exportu nebo efektivnosti importu, je možné relativně snadno a s nízkými náklady zredukovat nebo úplně zrušit část podnikání s daným trhem.

- Transformační funkce
  - mění strukturu domácího trhu a zvyšuje sortiment (složení).
- Parametrická
  - umožňuje srovnávání technických parametrů našich výrobků se světovými.
- Transmisní
  - přináší informace o nových službách, nových výrobcích, nových technologiích a nových výrobních postupech, které se prosazují na světových trzích.

- Prostřednictvím licence domácí firma poskytuje svou technologii, autorská práva, patenty, ochranné známky, obchodní značky, atd. firmě zahraniční.
  - licencování probíhá zejména za poplatky
- Tímto způsobem je možné generovat příjmy ze zahraničí bez nutnosti zřízení výrobních závodů v zahraničí nebo přepravy zboží do zahraničí.
- Příklady
  - Starbucks a SSP (provozovatel v sektoru potravin a nápojů). SSP může prodávat produkty Starbucks např. na nádražích a letištích po Evropě.
  - Sprint Nextel Corp. Má licenci k vývoji telekomunikačních služeb v UK.
  - IGA, Inc. Má licenci k provozu supermarketů v Číně a Singapuru.

- Prostřednictvím franšízy je od firmy z jedné země poskytována specializovaná strategie prodeje nebo služeb, asistenční pomoc či případná počáteční investice do franšízy v jiné zemi.
  - Poskytnutí franšízy je převážně spojeno s pravidelnými poplatky poskytovateli franšízy.
- Franšízy poskytované MNC častokrát vyžadují přímou investici do zahraničních ekonomických operací, když investice představuje v zahraniční franšíze rozhodující podíl, tedy alespoň 10% podíl na základním kapitálu, pak mluvíme o přímé zahraniční investici.
- Příklady
  - McDonald's, Pizza Hut, Subway Sandwiches, Blockbuster Video, Dairy Queen mají franšízy vlastněné a provozované lokálními rezidenty v zahraničních zemích.

Joint venture

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KÁROVĚ

- Joint venture je podnik, který společně vlastní a provozují dva nebo více podniků.
  - Většina joint venture umožňuje zúčastněným firmám uplatnit své komparativní výhody v příslušném odvětví.
- Joint venture také často vyžaduje určitý stupeň přímých zahraničních investic.
- Příklady
  - General Mills, Inc., joined in a venture with Nestlé SA so that the cereals produced by General Mills could be sold through the overseas sales distribution network established by Nestlé.
  - Xerox Corp. (USA) and Fuji Co. (Japan) engaged in a joint venture that allowed Xerox Corp. to penetrate the Japanese market and allowed Fuji to enter the photocopying business.
  - Sara Lee Corp. and AT&T have engaged in joint ventures with Mexican firms to gain entry to Mexico's markets.

- Akvizice poskytují podniku plnou kontrolu nad svým zahraničním obchodem a umožňují MNC rychle získat velkou část podílu na zahraničním trhu.
- Akvizice se považují za formu přímých zahraničních investic.

- S akvizicemi je spojeno značné riziko
  - pokud zahraniční ekonomické aktivity nefungují zcela správně, jejich případný prodej může znamenat také vysoké ztráty.
  - některé firmy se proto účastní jenom částečných mezinárodních akvizic, firma však nemá úplnou kontrolu nad zahraničními operacemi, které jsou tímto způsobem získány pouze částečně.

- Příklady
  - Google, Inc. – akvizice k expanzi a zlepšení technologií
    - Austrálie a Brazílie (internetové vyhledávače), Kanada (mobilní prohlížeče), Finsko (micro-blogging), Německo (mobilní software), Rusko (online reklama), Jižní Korea (weblog software), Španělsko (sdílení fotografií), atd.

Založení dceřiné společnosti

- Založení nového podniku (závodu) v zahraničí.
- Vyžaduje velkou zahraniční investici.
- Může být upřednostňováno před zahraničními akvizicemi
  - nové zahraniční ekonomické aktivity mohou být přesně přizpůsobeny potřebám mateřských společností
  - někdy je zapotřebí menší investice, než při nákupu již existujících podniků

Dopad mezinárodního podnikání na cash flow podniku

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

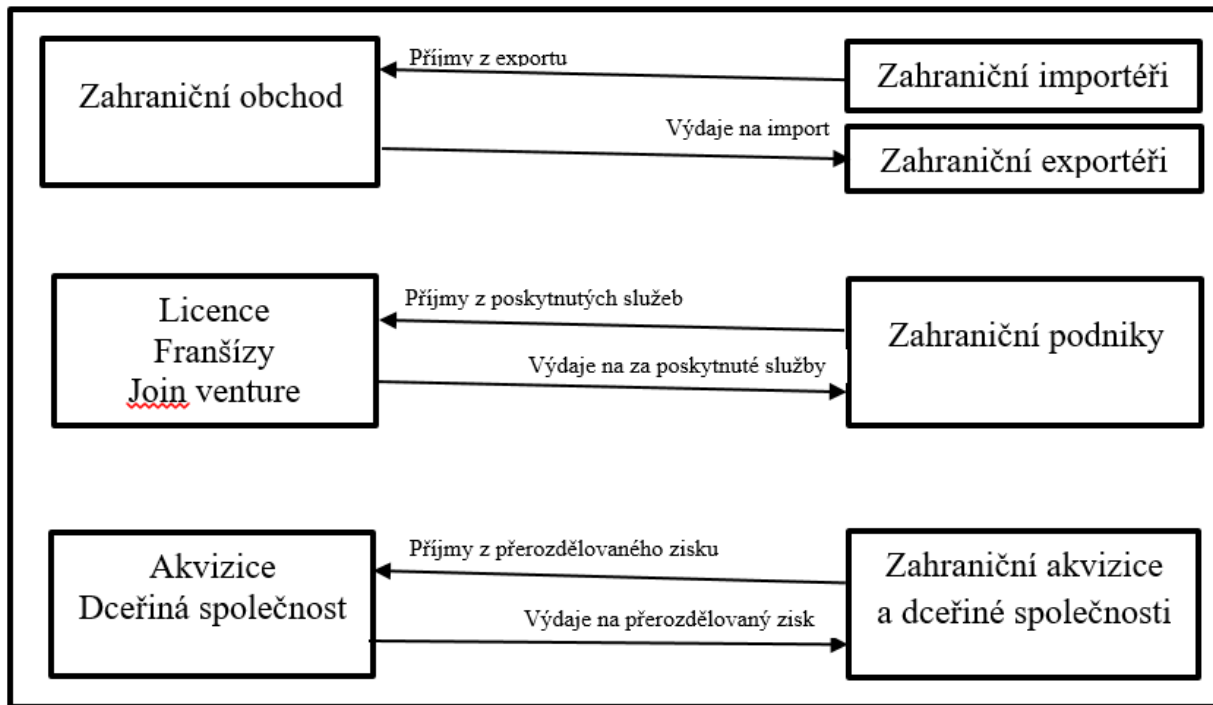
- Zahraniční obchod a licencování nejsou považovány za přímé zahraniční investice, protože nevyžadují přímou investici do ekonomických aktivit v zahraničí.
- Franšízy a joint venture obvykle vyžadují investice do zahraničních operací, ale většinou se jedná o částečné investice limitované stupněm rozhodování o ekonomických aktivitách.
- Zahraniční akvizice a zakládání nových zahraničních dceřiných společností vyžadují významné investice a představují největší podíl na přímých zahraničních investicích.

Cash flow vyplývající ze zapojení do mezinárodních aktivit

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Zdroj: Vlastní zpracování

Základní mezinárodní cash flow

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- U mezinárodního obchodu představují mezinárodní cash flow odcházející platby za importované dodávky a přicházející platby za export.
- U licencí, franšíz nebo joint venture odcházející přeshraniční platby zahrnují platby za transferové technologie, či částečné investice do franšíz a joint venture a přicházející platby ve formě poplatků za služby.
- U přímých zahraničních investic proudí toky peněz od mateřské společnosti ve formě financování ekonomických operací dceřiných společností a od dceřiných společností proudí toky peněz ve formě přerozdělovaného zisku a poplatků za služby poskytované mateřskou společností.

Východiska modelu oceňování MNC (1)

- Základní model ocenění hodnoty MNC vychází z modelu, který pracuje s podniky s čistě domácími příjmy:

$$V = \sum_{t=1}^n \left\{ \frac{E(CF_{d,t})}{(1+k)^t} \right\}$$

V *hodnota podniku*

$E(CF_{d,t})$ *očekávané cash flow přijaté na konci období t v domácí měně d*

n *počet příštích období, ve kterých je očekávané cash flow*

k *průměrné vážené náklady kapitálu zahrnující také požadovanou míru výnosnosti pro akcionáře a věřitele*

Východiska modelu oceňování MNC (2)

- Převod cash flow v cizí měně na jednotky měny domácí:

$$E(CF_{d,t}) = \sum_{j=1}^m [E(CF_{j,t}) \times E(S_{j,t})]$$

CF_j cash flow denominované v příslušných cizích měnách j

$S_{j,t}$ očekávaný devizový kurz, ve kterém může být měna j převedena do domácí měny na konci periody t

Poznámka: Devizový kurz by měl být v přímé kotaci, tj. cena jednotky zahraniční měny vyjádřena v domácí měně.

$$V = \sum_{t=1}^n \left\{ \frac{\sum_{j=1}^m E(CF_{j,t}) \times E(S_{j,t})}{(1+k)^t} \right\}$$

⇒ hodnota MNC (V) se mění v reakci na rozhodnutí zvyšující objem cash flow v příslušné měně nebo v reakci na změnu hodnoty domácí měny, do které mají být cash flow převedeny.

Poznámka: Ve srovnání s modelem pro domácí podniky jmenovatel zůstává sice nezměněn, vzhledem k vyšší nejistotě ohledně budoucích zahraničních cash flow však investoři požadují větší míru výnosnosti (tedy vyšší náklady kapitálu pro MNC), což snižuje hodnotu MNC.

Carolina Co. očekává v tomto roce cash flow v hodnotě \$100 000 z lokálního podnikání a 1 milion mexických pesos z podnikání v Mexiku. Předpokládá se, že průměrná hodnota mexického pesa vyjádřeného v amerických dolarech bude v tomto období 0.09 USD/ MXN. Jaké jsou celkové cash flow vyjádřené v domácí měně?

$$E(CF_{d,t}) = \sum_{j=1}^m [E(CF_{j,t}) \times E(S_{j,t})]$$

Carolina Co. očekává v tomto roce cash flow v hodnotě \$100 000 z lokálního podnikání a 1 milion mexických pesos z podnikání v Mexiku. Předpokládá se, že průměrná hodnota mexického pesa vyjádřeného v amerických dolarech bude v tomto období 0.09 USD/ MXN. Jaké jsou celkové cash flow vyjádřené v domácí měně?

$$E(CF_{d,t}) = \sum_{j=1}^m [E(CF_{j,t}) \times E(S_{j,t})]$$

$$E(CF_{d,t}) = 100\,000 \text{ USD} + 1\,000\,000 \text{ MXN} \times 0.09 \text{ USD/MXN}$$

$$E(CF_{d,t}) = \mathbf{190\,000 \text{ USD}}$$

Jaké budou skutečné cash flow Carolina Co. vyjádřené v domácí měně USD pokud devizový kurz v čase konverze bude na úrovni 0.08 USD/MXN oproti očekávané úrovni 0.09 USD/MXN?

$$CF_{d,t} = \sum_{j=1}^m [(CF_{j,t})x(S_{j,t})]$$

Jaké budou skutečné cash flow Carolina Co. vyjádřené v domácí měně USD pokud devizový kurz v čase konverze bude na úrovni 0.08 USD/MXN oproti očekávané úrovni 0.09 USD/MXN?

$$CF_{d,t} = \sum_{j=1}^m [(CF_{j,t})x(S_{j,t})]$$

$$CF_{d,t} = 100\ 000\ USD + 1\ 000\ 000\ MXN \times 0.08\ USD/MXN$$

$$CF_{d,t} = \mathbf{180\ 000\ USD}$$

Skutečné cash flow jsou nižší o 10 000 USD ve srovnání s očekávanou hodnotou.

Ukazatele mezinárodnosti MNC

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Index transnacionality (*TNI*):

$$TNI = \frac{\frac{\text{zahraniční aktiva}}{\text{celková aktiva}} + \frac{\text{zahraniční prodeje}}{\text{celkové prodeje}} + \frac{\text{počet zahraničních zaměstnanců}}{\text{celkový počet zaměstnanců}}}{3}$$

Index internacionalizace (*II*):

$$II = \frac{\text{počet zahraničních dceřiných podniků}}{\text{celkový počet dceřiných podniků}}$$

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Děkuji za pozornost 😊
